

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Michaela SVOBODOVÁ

Obor: ČJ - NJ

Název práce v českém jazyce: Sportovní slang se zaměřením na fotbal

Název práce v anglickém jazyce: Sports slang focused on football

Vedoucí práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Oponent práce: doc. Robert Adam, Ph.D.

Typ posudku:

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	D
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	C
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	B
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	B
1.5	Interpretace výsledků	C
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	B
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	D

Slovní komentář: Teoretická část práce není dostatečně provázaná s praktickou. Zcela zbytečně se v ní pojednává o argotu a hantýrce, naopak práce specificky zaměřené na fotbalový slang jsou pouze zmíněny, ale autorka se vůbec nevěnuje jejich obsahu, natož aby je využila pro svůj výzkum. Definice slangu jsou pouze vyjmenovány, nejsou porovnávány; autorka si z nich jednu vybírá, ale neuvádí důvody tohoto výběru a v praktické části práce z něho ani nevyvozuje důsledky. Zbytečná je i kapitola o slovtvorbě slangismů: v praktické části se totiž autorka slovtvornými aspekty svého materiálu nezabývá, ač by bývala mohla. Autorka se rozhodla doplnit tyto nevyužité teoretické výklady o slovtvorbě vlastními příklady z fotbalového slangu, ale příklady příliš často neodpovídají jevu, jež mají ilustrovat: *nalézt* není výsledek transformace, nýbrž transpozice; *zakopnout* není výsledek prefixálně-sufixální derivace, nýbrž prefixace; substantivum *pomezni* není tvořeno koncovkou; substantivum *čevenobilí* není utvořeno skládáním, nýbrž konverzí z adjektiva; *defelka* je utvořena sufixací ze zkratky, nikoli zkracováním. Jádrem práce je analýza dotazníků předložených 88 respondentům. K analýze autorka vybrala šest fotbalových slangismů plus pět opisných pojmenování z oblasti fotbalu; po respondentech požadovala, aby u slangismů vyjádřili jejich význam a popisná pojmenování aby nahradili

(„Jak se říká...?“). Není přitom vůbec jasné, na základě čeho autorka těchto 5 + 6 pojmenování vybrala; uvádí sice, že je excerpovala z několika knižních titulů a z ohromného množství textů sportovní publicistiky, ale neuvádí, jak a proč je vybrala (pomímám, že je-li aktivní fotbalistkou a současně studentkou bohemistiky, nebylo vůbec nutné výrazy excerpovat).

Autorka si bohužel dost nešťastně zvolila i cíl práce. Bylo by nepochybně přínosnější zkoumat proměny fotbalového slangu v jednom konkrétním oddíle v čase (jak je naznačeno na s. 32) nebo soustředit se na onomaziologický postup a zjišťovat variantnost, nebo naopak jednotnost v pojmenování (jesle/jesličky/housle/dudy/gajdy × malá domů) u více různých s fotbalem spjatých jevů. Autorka podlehla pokušení dospět k obecným závěrům, aniž by jí to ovšem velmi omezený vzorek respondentů umožňoval. V interpretaci svých zjištění se dopustila zásadních omylů: respondenti (aktivní fotbalisté!), kteří k opisnému pojmenování „přihrávka/střela vnější částí nártu“ nenapsali *šajtle*, tak neučinili nikoli proto, že by neznali výraz *šajtle* (jak se tvrdí na s. 45), nýbrž proto, že neporozuměli tomu opisu (to jsem si ověřil na svých dětech); totéž platí o „pokutovém kopu“ (s. 48). Dalším zásadním omylem práce je, že předpokládá automatický vztah mezi rozuměním výrazu a jeho užíváním, tzn. že nerozlišuje slovní zásobu aktivní a pasivní. Domnívá se totiž, že když většina respondentů rozumí nějakému výrazu, tak jde o výraz respondenty užívaný, popř. dokonce frekventovaný (s. 53). To je omyl: kdybych byl respondentem autorčina výzkumu, uměl bych popsat, co je *zidanovka*, ačkoli jsem tento výraz nikdy sám nepoužil, ba možná ani neslyšel! U výrazu *bondovka* autorka dokonce sama předpokládá, že respondenti význam odhadují (s. 38). Dotazník nebyl formulován precizně: na některé výrazy/významy se autorka ptala výslovně s odkazem na fotbalové prostředí („Čemu se ve fotbale říká...“), na jiné nikoli (takže *kisna* = „bedna“ je odpověď správná!), v jednom případě výslovně požadovala slangismus, v ostatních ne.

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	A
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	B
2.3	Dodržení citační normy	B
2.4	Dodržení stylové normy	A
2.4	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	A

Slovní komentář: K formální podobě práce nemám výtek (až na podobu *Klabzubova jedenáctka*).

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená práce hraničním způsobem splňuje požadavky kladené na daný typ závěrečné kvalifikační práce v oboru *český jazyk se zaměřením na vzdělávání*.

Práce je v souladu se zásadami citační etiky.

Práci doporučuji k obhajobě.

Slovní komentář: Práce nemá smysluplně stanovený cíl ani promyšlenou metodu. Poznatků z teoretické části v části výzkumné téměř nevyužívá, s odbornou literaturou o fotbalovém slangu vůbec nepracuje. Dopouští se zásadních omylů v interpretaci výsledků výzkumu a četných prohřešků v užívání termínů. Jako pro obor přínosnou ji označit nelze. Kvalitní je pouze po formální stránce.

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	Proč jste v případě variantnosti pojmenování některé varianty nerozlišovala? Kolik respondentů pojmenovalo pokutový kop <i>pencl</i> a kolik <i>pentle</i> (druhý výraz v tomto významu neznám), kolik <i>desítka</i> a kolik <i>jedenáctka</i> (druhý výraz v tomto významu neznám)? Opravdu pokládáte „ <i>desítku, jedenáctku</i> “ za jeden lexém všeobecně mezi fotbalisty známý (s. 50)? Nemá „jedenáctka“ (viz <i>Klapzubova jedenáctka</i>) ve fotbalovém prostředí spíš jiný základní význam?
4.2	Proč, jak a z čeho jste vybírala použitých šest slangismů a pět opisných pojmenování?
4.3	Tabulka 3 neobsahuje, jak se u ní píše, nejčastěji jmenované výrazy, a pokud je v jednom políčku tabulky uvedeno např. „šibenice, šíba, vingl“, nemůže být příslušný sloupec tabulky nadepsán „lexém“. Co ve skutečnosti obsahuje tabulka a co v ní má stát místo slova „lexém“?
4.4	„Každý uživatel slangu mluví v běžné komunikaci obecnou češtinou nebo hovorovou podobou spisovného jazyka“ (s. 12): jiné nespisovné útvary než obecná čeština v českém prostřední neexistují?
4.5	Jak souvisí motivovanost názvů s mluveností jazykových projevů (s. 21)?
4.6	„V tuzemské sportovní žurnalistice se vyskytují prakticky výlučně slova obecné češtiny a prostředky slangové“ (s. 29): spisovné výrazy nikoli?

Datum: 9. 5. 2020

Podpis: